

HYVÄN OLON AAKKOSET

Tukipaketti aktiivijohtajalle ryhmänjohtajana kohdattuihin tilanteisiin

Alkusanat

Partioarjessa tulee usein vastaan erilaisia ryhmässä toimimisen tilanteisiin, joihin joku muu on jo törmännyt ja asiaan on ajateltu toimivia käytäntöjä. *Hyvän olon aakkoset* on koottu helpottamaan jo olemassa olevan materiaalin käyttöä ja etsintää. Hyvän olon aakkosten avulla haluamme kannustaa pohtimaan ryhmässä toimimisen haasteita osittain myös jo ennakkoon, ennen kuin tilanteet hankaloituvat. Turvallisen ja avoimen ilmapiirin luominen ryhmätoiminnassa on a ja o, siihen näillä aakkosilla haluamme tarjota vinkkejä.

Toimintaa helpottavien materiaalien tekstit on koottu pohtien ensin jokin kuvitteellinen tilanne, johon johtaja voisi tarvita apua. Tilanteen jälkeen seuraa toimintavinkki ja/tai nostot partio-ohjelmassa, jonka avulla aihepiiriä voi käsitellä. Lisäksi mukana on lähteitä lisätietoihin.

Keväällä 2021 – *Tekijät.*

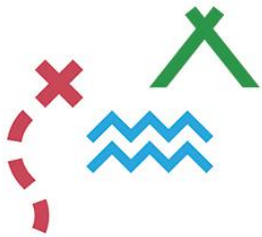
Koonneet: Toukokuussa 2021 Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n moninaisuusryhmä ja turvallisuusverkoston ydinryhmä

Auranen, Minna
Hatakka, Veera
Kallio, Tarja
Nygård, Sanna

Sisällysluettelo

Alkusanat	1
Sisällysluettelo	2
Helppo tulla -tunnus	3
Kaikki mukaan -koulutus	3
Kohti antirasistista partiota	3
Kolojen esteettömyys	4
Kiusaamistilanteet ja häirintä partiossa	4
Levottoman ryhmän ohjaaminen	4
Mielen hyvinvointi partiossa	5
Sammon huoli seikkailijakäisestä lapsesta	6
Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus	6
Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt	6
Sukupuolitietoisuus ja tasa-arvo	7
Tarpojan huoltaja tulee hakemaan nuorta päihtyneenä viikonloppuretkeltä	8
Turvallisesti yhdessä -ohjeeseen perehtyminen	9
Yhteiseen partiioon -toimintamerkki	9

Helppo tulla -tunnus

- › Lippukunnassamme järjestetään tapahtumia ja kursseja, joiden halutaan olevan mahdollisimman esteettömiä ja saavutettavia hyvän olon tilanteita. Järjestäjät pohtivat, miten avoimuutta ja hyvää oloa voisi mahdollistaa aiempaa paremmin.
- › Lippukunnassa otetaan käyttöön tapahtumien suunnittelun työkaluna [Helppo tulla -tunnus](#), jonka avulla avoimuutta ja hyvää oloa kyetään lisäämään yhteistyössä osallistujien ja järjestäjien kanssa. Lippukunta kokeilee tunnuksen käyttöä ensin pienemmässä tapahtumassa hyödyntäen tunnuksesta joitakin itse valitsemiaan osa-alueiden tarkistuslistoja. Johtajisto voi käydä läpi Helppo tulla -tunnuksen osa-alueet, keskustella ja pohtia tavoitteita ja tarpeita. Kaikkeenhan ei ole 100 % pakko vastata, mutta perustelua ja sanallistamista ehkä kannattaa käydä läpi puutteiden osalta.
- › Pienimmillään tunnuksen kuvan tunteminen on riittävää sekä se, että tapahtumissa ääneen kerrotaan tilaisuuden olevan kiusaamisesta vapaa.

Kaikki mukaan -koulutus

- › Oletko ollut tilanteessa, jossa joku ei ymmärrä annettua ohjetta? Onko johtamassasi ryhmässä ollut joku, jonka on vaikea pysyä paikallaan? Oletko ollut tilanteessa, jossa joku ei ymmärrä annettua ohjetta? Oletko ollut tilanteessa, jossa joku toistuvasti toimii sääntöjen vastaisesti? Onko ryhmässäsi ollut joku, jonka on todella vaikea odottaa omaa vuoroaan? Onko ryhmässäsi ollut joku, jolla menee huomattavasti enemmän aikaa asioiden tekemiseen, kuin muilla ikätovereilla? Onko ryhmässäsi ollut joku, joka ei osaa kirjoittaa tai lukea? Näihin tilanteisiin saat tukea Kaikki mukaan -koulutuksesta.
- › [Kaikki mukaan -koulutus](#) on suunnattu kaikille ryhmänjohtajina toimiville nuorille ja aikuisille. Koulutus antaa keinoja haastavien ja vauhdikkaiden ryhmien tai ryhmän jäsenten kanssa toimimiseen, mutta koulutus antaa myös konkreettisia toimintatapoja ja ajateltavaa ihan jokaiselle ryhmää johtavalle. Kaikki mukaan -koulutuksessa hyödynnettävät menetelmät: tunne yleisösi, ennakointi, aktivointi, palkitseminen, toiminnallisuus, ryhmätyö, konkreettiset materiaalit ovat kaikki suurelta osin kirjoitettuja partio-ohjelmaan ja hyödynnettävissä heti.
- › Pienillä muutoksilla ryhmän erilaisten jäsenten on helpompi päästä mukaan toimintaan, kokeile esimerkiksi jäsentää kokouksen kulku kuvilla ja pidä ohjeet lyhyinä ja selkeinä. Keskittymistä vaativat osuudet kannattaa jaksottaa ryhmän jaksamisen mukaan ja tarjota riittävästi aktiviteettia istumisen vastapainoksi. Muista myös palkita ja kiittää!

Kohti antirasistista partiota

- › Partiossa toimiessamme haluamme rakentaa yhteistä ja globaalia maailmaa mm. huolehtimalla siitä, kuinka puhumme toisistamme ja erilaisuuksista tavatessamme toisiamme ja ympäröivää maailmaa.
- › Apua antirasismiin havaitsemiseen ja antirasistisiin toiminnan periaatteisiin on löydettävissä erilaisista koulutuksista ja Internetistä.
- › Lisätietoja esimerkiksi:
 - <http://www.fem-r.fi/sanasto/>
 - <https://www.alli.fi/uutiset/tunnista-rasismi-ja-ota-antirasistiset-periaatteet-osaksi-nuorisotyota>
 - <https://www.talentia-lehti.fi/opetellaan-antirasistinen-tyoote/>
 - <http://www.jomoni.fi/materiaaleja-antirasistisen-toiminnan-tueksi.html>

Kolojen esteettömyys

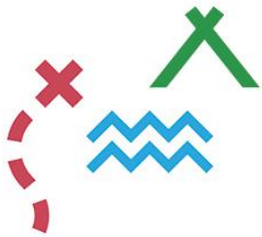
- Pyörätuolilla liikkuva nuori haluaisi liittyä partioon. Mitä asioita kololla tulisi huomioida, että hän pääsee mukaan?
- Johtajistolla on käytössään kolojen esteettömyyteen liittyvä tarkistuslista - Kolotutka jonka avulla he voivat lähteä selvittämään oman toimintatilansa esteettömyyttä. Ratkottaessa yhden erityisryhmän esteisiin liittyviä kysymyksiä, kyetään yleensä vaikuttamaan myös muiden erityisryhmien mahdollisuuksiin (esimerkiksi yksilö-WC-tilojen kohdalla inva-WC voi toimia sukupuolineutraalina WC:na).
- Kolotutka esteettömyysasioiden miettimiseen: julkaistaan heti valmistumisen jälkeen.

Kiusaamistilanteet ja häirintä partiossa

- Kuka tahansa meistä voi joutua kiusaamisen kohteeksi. Kiusaamista voi tapahtua kasvokkain tai esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Kuka tahansa meistä voi myös puuttua kohtaamaansa kiusaamiseen! Jos et tee mitään ja jätät seuraamaan tilanteen kehittymistä mahdollistat kiusaamisen jatkumisen.
- Partiolippukunta Pohjan Veikot on oululainen noin 300 jäsenen lippukunta. Heillä on käytössään [Puuttumisen portaat -toimintaohje](#) mahdollisia kiusaamisen tilanteita varten. Oppaan ovat kirjoittaneet Pohjan Veikkojen turva-aikuiset Emilia Körkkö, Raisa Lindeman ja Saana Korkiala. Voit muokata menetelmää omaan lippukuntaasi sopivaksi tai käyttää soveltuvin osin.
- Tiesithän, että [Mukavasti yhdessä -ohje](#) on jokaisen partiojohtajan ja partion ryhmänvetäjän ohje, jonka tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten kasvuympäristön psyykkistä turvallisuutta partiossa. Partion sivuille on koottu myös kattava paketti [häirintään liittyvistä asioista ja toimintaohjeista](#).

Levottoman ryhmän ohjaaminen

- Useimmat ryhmien vetäjät kohtaavat haasteen “miten saan ryhmän kuuntelemaan ja seuraamaan toimintasuunnitelmaa?”. Partiossa on yleisesti käytössä selkeä struktuuri: alun energianpurkuleikki ulkona, edellisen kerran lyhyt kertaus, uuden asian harjoittelua toiminnallisen menetelmän avulla ja lopussa rauhoittuminen sisaruspiiriin. Tämä on toimiva ja toimintaa tukeva rakenne. Entisestään tätä voi vahvistaa visuaalisilla vihjeillä eli kuvien avulla.
- Toiminnan jäsentäminen visuaalisten kuvatukien avulla auttaa selkeyttämään toimintaa. Kuvatuki voi myös rauhoittaa ryhmää ja helpottaa toiminnan seuraamisessa. Kuvia voidaan käyttää puheen tukena, vaikkei puheen tuottamiseen tai ymmärtämiseen liittyisikään haasteita. Kuvat ohjaavat omatoimisuuteen ja motivoivat.
- Voit käyttää kuvien rinnalla ajastinta (esimerkiksi Time Timer) osoittamaan jäljellä olevaa aikaa kunkin toiminnan osalta. Tämä voi merkittävästi helpottaa tekemisen lopettamista ja siirtymiä tekemisestä toiseen. Time Timerin voit ladata ilmaiseksi älypuhelimien sovelluskaupasta.
- Lisätietoja:
 - [Papunetin kuvatyoäkalun](#) avulla voit jäsentää koloilta tai retkeä kuvatukien avulla. [Aivoliiton sivuilta](#) löydät retkeilyyn liittyviä piirrettyjä kuvia. Jos kiinnostuit aiheesta ja haluat saada lisää tietoa ja ajateltavaa, niin katso [Tampereen kaupungin nepsy-tuen sivut](#) ja [Toimiva arki visuaalisin keinoin](#).
 - Jos piirtäminen on sinulle luonteenomaista tai ei-vastenmielistä, kannustamme pikapiirtämään puheen rinnalla. Pikapiirtäminen ei vaadi erityisiä taiteellisia taipumuksia. Jokainen kuva tulee käydä puheen läpi.

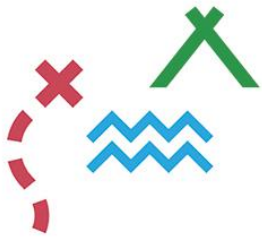

Tärkeää on, että kuvia piirretään reippaaseen tahtiin, jotta lapsi jaksaa seurata. Testaa kerran ja huomaat, miten lapset pysähtyvät seuraamaan, mitä piirrät ja kerrot. (Lähde: Papunet.net)

- [Viitottu Rakkaus](#) on sivusto, jonka kautta voit ottaa ilmaiseksi käyttöösi erilaisia kasvatuksen, opetuksen ja ohjauksen materiaaleja. Materiaalit on suunniteltu tukemaan lasten ja nuorten oppimista, kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä edistämään vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittymistä. Löydät sivustolta mm vinkkejä miten voi käydä läpi ja harjoitella kaveritaitoja. Myös reseptit aistilimaan, muovailuvahaan, sormiväreihin löytyvät sivustolta.
- [Värinautit](#)-sivusto on täynnä pedagogista materiaalia, joka soveltuu eri ikäisille lapsille, nuorille ja miksei aikuisillekin. Värinauttien materiaalit on koottu 30 eri teeman alle. Ne ovat ilmaisia, selkokielisiä, osallistavia, leikkisiä ja monitaiteellisia.

Mielen hyvinvointi partiossa

- › Tiesitkö, että Mielen hyvinvointi partiossa -ohje on jokaisen partiojohtajan ja partion ryhmänvetäjän ohje, jonka tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten kasvuympäristön psyykkistä turvallisuutta partiossa.
- › Tutustu [Mielen hyvinvointi partiossa -materiaaliin](#). Vinkkejä voit lisäksi kysyä lippukuntasi turva-aikuiselta.
- › Lisätietoja mielen hyvinvoinnin teemoista löydät muun muassa [Mielenterveystalon](#) ja [MIELI Suomen Mielenterveys ry:n](#) nettisivuilta.
- › Miten voisi käsitellä mielen hyvinvoinnin teemoja partiossa?
 - Mielen hyvinvoinnin teemat ovat moninaisia ja monipuolisia. Lasten ja nuorten kanssa toimiessa aikuisten läsnäolo ja keskustelunavaukset voivat tarjota mahdollisuuden kertoa omista tuntemuksistaan ja ajatuksistaan. Mielen hyvinvoinnin teemoista puhuttaessa olisikin tärkeää, että leimaantumisen pelkoa häivyttääisiin, apua tarvitsevat huomattaisiin mahdollisimman varhain ja jokainen partiolainen tuntisi olevansa hyvä sellaisenaan kuin on.
 - Tässä partio-ohjelmasta koottuja aktiviteetteja toimintavinkein:
 - **Sudenpennut:** Yksissä tuumin -jälki ja Oma jälki, johon voisi koota erilaisia harjoituksia ja yhteisiä tehtäviä mielen hyvinvoinnista huolehtimiseksi (kurkkaa mm. [Mieli ry:n materiaalit](#)). Värinauttien [tunne- ja kaveritaitopelit](#) ovat muutettavissa rastiradaksi ulkoilmaan.
 - **Seikkailijat:** Itä-ilmansuunnassa "Minä itse"; toteutusvinkkauksina [Temperamenttiteemi](#) ja [Tunne- ja vuorovaikutustaitojen materiaalit](#)
 - **Tarpojat:** Minäminä -tarpossa kaveritaitoihin liittyen Värinauttien [kaveritaitopeli](#) pelattavaksi ja Suhde itseän -paussin aikana voisi tutustua [Chillaa-sovellukseen](#)
 - **Samoajat:** Arki hallussa -aktiviteetin ja Suhde itseän -paussin toimintavinkkinä Mieli ry:n [Mielenterveyden käden](#) laatiminen itselleen
 - **Vaeltajat:** Henkinen hyvinvointi -rastille toimintavinkkinä Mieli ry:n [Mielenterveyden käden](#) laatiminen itselleen
 - Lisävinkit
 - Sudenpennuille [Tunnemuistokortit](#) (Viitottu Rakkaus -sivusto) ja [Taran tarina](#) kehon ja mielen harjoituksiin (Mieli ry)
 - Seikkailijoille [Emoji-tunnepeli](#) (Viitottu Rakkaus -sivusto)
 - Tarpojien, samoajien ja vaeltajien kanssa voisi uppoutua [Hyvän mielen treenivihkon](#) pariin (Mieli ry)
 - Aikuisille [työkaluja mielen hyvinvointiin](#) (Mielenterveystalo)

Sammon huoli seikkailijaikäisestä lapsesta

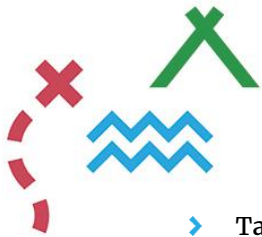
- › Seikkailija on tullut sähän ja tilanteeseen sopimattomissa varusteissa kerta toisensa jälkeen koloiltoihin ja retkille. Seikkailija on kertonut, että kotona vanhemmat eivät pysty auttamaan häntä varusteiden hankinnassa. Olet päättänyt ottaa asian puheeksi seuraavan koloillan jälkeen seikkailijan vanhemman kanssa.
- › Voit pohtia oman huolesi suuruutta yhdessä johtajaparisi tai turva-aikuisen kanssa. Huomaathan huolen puheeksi ottamisessa käyttäväsi minä-viestintää ja kertomalla havaintojasi rauhallisessa hetkessä “Minä olen huomannut, että... Viime retkellä varusteet olivat... Olen huolissani, koska...”
- › [Turva-aikuisen](#) voi auttaa sinua huolen puheeksi ottamisen pohdinnassa.

Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus

- › Mietityttääkö, kokeeko jokainen osallistuja aidosti kuuluvansa joukkoon? Onko jokaisella ryhmän jäsenellä yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa siihen, millaiseksi toimintaa kehitetään? Kenelle toiminta on oikeastaan suunniteltu? Miten toiminta voidaan järjestää, että kaikkien on helppo tulla mukaan?
- › Vaeltaja-ohjelma: Me ihmiset <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/vaeltajat-18-22-v/me-ihmiset/>
- › Samoaja-ohjelma: Minä sosiaalisessa ympäristössä <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/samoajat-15-17-v/mina-itse/mina-sosiaalisessa-ymparistossa/>
- › Tarpoja-ohjelma: Erilaisuus ja ennakkoluulot <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/tarpojat-12-15v/paussit/suhde-toiseen/erilaisuus-ja-ennakkoluulot/>
- › Seikkailija-ohjelma: Toiset ihmiset <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/seikkailijat-10-12-v/ita-elaman-rakentaminen/toiset-ihmiset/>
- › Sudenpentu-ohjelma: Yksissä tuumin <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/sudenpentu-7-9-v/suhde-toiseen/yksissa-tuumin/>
- › Sosiaalisen saavutettavuuden koulutuksessa perehdytään siihen, miten omaa ajattelutapaa voi muuttaa, jotta on helpompi aktiivisesti toivottaa kaikenlaiset ihmiset ja ryhmät tervetulleeksi. Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus PartioMoodlessa: <https://moodle.partio.fi/course/view.php?id=437>
- › Lisää vinkkejä:
 - [Moninaisuusluuppi](#)
 - [Saavutettavan vapaa-ajan toiminnan askeleet](#)
 - [Älä ole! – Normit nurin!](#)

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt

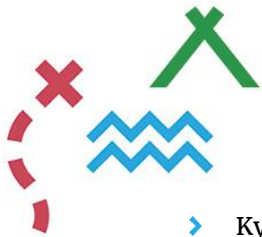
- › Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli eivät näy ihmisen ulkonäöstä. Jokaisella tulisi olla oikeus itsemäärittelyyn. Herkästi kuitenkin teemme oletuksia ihmisten identiteeteistä näiden ulkonäön perusteella. Miksi koemme häiritseväksi, jos emme pystykään arvaamaan henkilön sukupuolta tämän ulkonäön perusteella? Miksi oletamme ihmisiä yleensä heteroiksi?
- › Vaeltaja-ohjelma: <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/vaeltajat-18-22-v/sukupuoli-seksuaalinen-suuntautuminen-ja-seksuaalisuus/>
- › Samoaja-ohjelma: Minä ja muut <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/samoajat-15-17-v/mina-ja-muut/>, Vapaus olla minä <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/samoajat-15-17-v/mina-itse/vapaus-olla-mina/>

- Tarpvoja-ohjelma: Seurustelu ja seksi <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/tarpojat-12-15v/paussit/suhde-toiseen/seurustelu-ja-seksi/>
- Seikkailija-ohjelma: Minä itse <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/seikkailijat-10-12-v/ita-elaman-rakentaminen/mina-itse/>
- Sudenpentu-ohjelma: Sudenpentuohjelmassa ei ole suoraan tähän teemaan liittyvää jälkeä. On kuitenkin hyvä muistaa, että jo lapsi voi kokea sukupuoliristiriitaa (esimerkiksi kokea olevansa tyttö, vaikka syntymässä hänet olisi määritelty pojaksi) tai ihmetellä, miksi tyttöjen pitää tykätä pojista.
- Partion kasvatustavoitteissa (Suhde itseen, itsetuntemus) korostuu tavoite antaa jokaiselle tila ja mahdollisuus löytää oma identiteettinsä. Tämä toteutuu, kun ympärillä on turvallisia aikuisia ja johtajia, jotka tukevat lapsia ja nuoria heidän identiteettiprosessissaan. Tärkeintä on siis tarkastella omia käsityksiä ja mahdollisia ennakkoluuloja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin liittyen.
- Pinkkipartio ry:ltä voi pyytää koulutuksia omalle alueelle tai piiriin. Jos et itse kuulu seksuaalivähemmistöön, voit pohdiskella mietittyitä asioita esimerkiksi näiden kysymysten avulla:
 - Minkä luulet aiheuttaneen heteroseksuaalisuutesi?
 - Milloin ja miten päädyit tulokseen, että olet heteroseksuaali?
 - Onko mahdollista, että heteroseksuaalisuutesi on vain vaihe, joka menee ohi?
 - Onko mahdollista, että heteroseksuaalisuutesi johtuu pelosta saman sukupuolen edustajia kohtaan?
 - Jos et ole koskaan maanut saman sukupuolen edustajan kanssa, onko mahdollista, että tarvitset vain hyvän homorakastajan?
 - Tietävätkö vanhempasi, että olet hetero? Entä ystäväsi?
 - Miksi korostat heteroseksuaalisuuttasi? Etkö voisi vain olla mitä olet ja olla hiljaa siitä?
 - Miksi heteroseksuaalit tuntevat niin suurta tarvetta saada toiset jakamaan elämäntapansa?
 - Voitko odottaa olevasi kokonainen persoona, jos rajoitat itsesi poissulkevaan heteroseksuaalisuuteen?
- Lisätietoja:
 - Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen huomiointi partiossa <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/sukupuoli-ja-seksuaalivahemmistojen-huomioiminen-lippukunnassa/>
 - https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2018/10/100tapaa_raportti_2018_2.0_PRINT.pdf (s. 47 ja 49)
 - Pinkkipartio ry
 - Setan nuorisotoimikunnan Aidosti avoin – Hyvä harrastus sateenkaarinuorille! -kampanja <https://nuoret.seta.fi/nuorisotoimikunta/aidostiavoin/>
<https://www.dropbox.com/s/n5o6lfuj5k1slhy/tarkistuslista.pdf?dl=0>

Sukupuolitietyisyys ja tasa-arvo

- Jokaisessa lippukunnassa olisi hyvä pohtia, millaiseksi sukupuolten tasa-arvo hahmottuu. Ovatko kaikki tasa-arvoisia vai heijastuvatko yhteiskunnan epätasa-arvoiset asenteet lippukuntaan?
- Vaeltaja-ohjelma: Normit nurin <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/vaeltajat-18-22-v/moninaisuus-ja-asenteet/normit-nurin/>
- Samoaja-ohjelma: Minä ja muut <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/samoajat-15-17-v/mina-ja-muut/>
- Tarpvoja-ohjelma: Mediavastuu-aktiviteetissa voi tarkastella eri sukupuolien esiintymistä mediassa <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/tarpojat-12-15v/yhteiskunta-tarppo/mediavastuu/>

- Kysymyksiä, joiden avulla voi lähteä pohtimaan sukupuolen vaikutusta ja sukupuolten tasa-arvoa
 - Millaisissa tilanteissa olet huomannut, että sukupuolella on merkitystä?
 - Milloin sinulle on ollut hyötyä/haittaa sukupuolestasi?
 - Millaisiksi sukupuolesi edustajat yleensä ajatellaan?
 - Minkälaisia ennakkokäsityksiä tai odotuksia olet kohdannut muiden ihmisten taholta?
 - Onko sinuun kohdistunut virheellisiä tai rajoittavia käsityksiä tai odotuksia?
 - Kohdellaanko partiossa kaikkia samalla tavalla?
- Harjoitus: Onnistuuko sukupuolittamaton puhe?
 - Palauta mieleen jokin sosiaalinen tilanne, jossa oli useampia osallistujia.
 - Kerro tilanteesta mainitsematta kertaakaan sukupuolittavaa sanaa tai sukupuolitettua termiä/ käsitettä.
- Harjoitus: Onko suomalainen yhteiskunta todella tasa-arvoinen?
 - Lähdetään tutustumaan, miten eri sukupuolet ovat esillä erilaisissa medioissa. Ottakaa sanomalehti tai netistä lehden etusivu.
 - Laskekaa, kuinka monta eri sukupuolten edustajaa löydätte lehden kuvista esimerkiksi tukkimiehen kirjanpidolla. Saman voi tehdä myös partion erilaisista materiaaleista!
 - Kuinka monta löydätte seuraavia:
 - Teini-ikäinen tyttö
 - Tyttö (lapsi)
 - Keski-ikäinen mies
 - Keski-ikäinen nainen
 - Vanhus (nainen)
 - Poika
 - Vauva
 - Muu
- Lisätietoja: [Sanoista tehty -opetusmateriaali](#)

Tarpojan huoltaja tulee hakemaan nuorta päihtyneenä viikonloppuretkeltä

- Tarpojan huoltaja on tullut autollaan hakemaan tarpojaa kotiin retkipaikaltanne. Hänen käytöksensä on sekavaa ja hän tuoksuu alkoholilta. Tarpoja kommentoi sinulle harmistuneena, että hänen huoltajansa on jälleen kerran humalassa. Keskustelet tarpojan kanssa, mitä hän tarkoitti kommentillaan.
- Pyydä toinen aikuinen partionjohtaja seuraasi kohdatessasi huoltajan. Tervehdi huoltajaa ja kysy hänen vointiaan. Pyri keskustelemaan tarpojan ja hänen huoltajansa kanssa siitä, voisiko joku muu tulla hakemaan tarpojan kotiin.
- Huomaathan pyytää tilanteessa apua 18 vuotta täyttäneeltä partionjohtajalta tai turva-aikuiselta, jos olet itse alle 18-vuotias ryhmänjohtaja. Akuutissa tilanteessa voit olla yhteydessä kuntasi sosiaali- tai kriisipäivystykseen tai hätäkeskukseen 112.
- [Turvallisesti yhdessä -ohjeen](#) sivuilla 11–14 on toimintaohjeita lastensuojeluilmoituksen tekemiseksi. Piiritoimistojen työntekijöiltä saat apua ja tukea lastensuojeluilmoitukseen liittyvissä asioissa.
- Lisätietoja: [Lastensuojeluilmoituksen kirjallinen esimerkkipohja, THL](#)

Turvallisesti yhdessä -ohjeeseen perehtyminen

- Tiesitkö, että Turvallisesti yhdessä -ohje on jokaisen partiojohtajan ja partion ryhmänvetäjän ohje, jonka tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten kasvuympäristön turvallisuutta partiossa.
- Tutustu [Turvallisesti yhdessä -ohjeeseen](#) ja käy tekemässä verkkokurssi osoitteessa moodle.partio.fi. Verkkokurssisuoritus on voimassa viisi vuotta, jonka jälkeen se tulee uusia.
- Pistä talteen suosikkipalkkiisi [Turvallisesti yhdessä -sivusto](#) ja pidä huolta, että tiedät oman lippukuntasi turva-aikuisen nimen ja yhteystiedot.

Yhteiseen partioon -toimintamerkki

- Samoajaryhmän olisi aika pohtia ihmisten erilaisuuteen liittyviä asioita, mutta jotenkin niiden läpikäyminen tuntuu haastavalta. Mitähän tässä voisi tehdä?
- Mene osoitteeseen <https://partio-ohjelma.fi/ohjelmamateriaalia/yhteiseen-partioon-toimintamerkki/> ja tutustu Yhteiseen partioon –toimintamerkin sisältöihin. Valitse ryhmäsi toteutettavaksi esimerkiksi Ennakkoluulot-harjoitus merkin aloitusosiosta (<https://partio-ohjelma.fi/ohjelmamateriaalia/yhteiseen-partioon-toimintamerkki/aloitus/>). Toteuttakaa harjoitus samoajaryhmän tapaamisessa ja päättäkää suorittaa Yhteiseen partioon –merkki muiltakin osin.
- Lisätietoa <https://partio-ohjelma.fi/ohjelmamateriaalia/yhteiseen-partioon-toimintamerkki/>